

ceerd als Bartholomé Robert Bourdet (1720-1799), een Franse architect die zijn opleiding had gekregen aan de *Académie Royale d'Architecture* in Parijs. Hij specialiseerde zich uiteindelijk naast architectuur ook in de waterbouw, en in 1766 trad hij in dienst van het Pruisische hof als *Generalinspektor der Häfen, Deiche, Domänen und Schleusen*.¹⁹ Vóór deze aanstelling deed hij in de jaren zestig ervaring op in de Republiek en in het bijzonder in Holland, waar het kennispeil op het gebied van de waterbouwkunde nu eenmaal het grootst was.²⁰ Het omvangrijke project van de nieuwbouw van de Staten- of Mallegatsluis in Gouda in 1762/63 verklaart wellicht zijn aanwezigheid in Rotterdam en omgeving.²¹ Het vraagstuk van bouwen in een havengebied, met afdammen, heien, aanplampen en overwelden, zal voor Bourdet interessant zijn geweest, hoewel hij door de Rotterdamse stadsbestuurders vooral werd gebruikt vanwege zijn kennis van het internationaal georiënteerd, dat wil zeggen Frans, classicisme.

Bourdet leverde zijn plan in maart 1763 bij de commissie in. Het bestond uit enkele uitgewerkte gevel- en plattegrondontwerpen en een toelichting.²² De tekeningen zijn niet bewaard, maar op basis van de toelichting is het mogelijk een voorstelling van het plan te maken. Het grondplan besloeg ongeveer 78 meter bij 63 meter, met vier vleugels om een rechthoekig binnenplein van ongeveer 42 bij 26 meter. De hoogte, '*depuis le pavé, jusqu'au dessus du grand entablement de l'ordre Corinthe*', bedroeg ongeveer 15 meter.²³ De beschrijving van het ontwerp is geheel opgehangen aan het systeem van de zuilenorden. De gevels werden geleed door een kolossale

Korinthische orde, die waarschijnlijk de hoofdverdieping en de attiek omvatte. De begane grondverdieping was als podium opgevat. Eigentijdse voorbeeldboeken van Franse architectuur laten de gevelschema's zien waaraan Bourdet moet hebben gerefereerd. (afb. 5) Door het gebruik van de zuilenorden stonden de verhoudingen in de gevel en zijn onderdelen vast. Bourdet schreef dan ook dat de ruimte voor eventuele verdubbeling van het cellenblok op de begane grond gevonden moest worden in de beschikbare hoogte van deze verdieping '*comme l'etage du Ré de Chaussée qui portera l'ordonnance Corinthe se trouvera avoir sa fixaurent de hauteur*'.²⁴ De keuze voor de Korinthische orde, in de architectuur theorie een van de hoogste orden, was binnen de Republiek zeker passend voor een stadsbestuur dat zitting had in de hoogste colleges van staat.²⁵ Het Amsterdamse stadhuis, toentertijd nog altijd hét voorbeeld voor stadhuisbouw in de Republiek, was ook zeer zelfbewust geleed met de twee hoogste architectuurorden.

Centraal in de hoofdgevel gaven drie portalen toegang tot een vestibule. Het middelste portaal was enkel bedoeld voor rijtuigen. Zo'n *porte cochère* was een uitzonderlijk element in de Republiek.²⁶ Het maakte het voor de stadsbestuurders mogelijk om met hun koetsen het gebouw in te rijden en daar uit te stappen. Vanuit de vestibule bereikten zij de trappen die naar de verschillende bestuurszalen leidden. Aan de linkerzijde was een trap naar de Vierschaar (*Salle de la Haute Justice*) waar de vonnissen werden uitgesproken terwijl rechts een ceremoniële trap leidde naar de hoofdverdieping. Deze trap kwam uit op